

Hromada jako problém

„Hromada“ je – jak samo slovo ukazuje – chápána jako pouhé nahromadění něčeho, co k sobě jinak nechová žádné vztahy: jde-li např. o hromadu cihel nebo kamení, pak se předpokládá, že mezi jednotlivými cihlami nebo kameny není žádná souvislost, která by mohla zakládat onu „hromadu“ jako nějaké skutečné, samostatné jsoucno: jednotlivé cihly nebo kameny prostě nahodile a mrtvě leží vedle sebe a vůbec na sebe nijak nereagují. A tak se sám pojem (samo pochopení) „hromady“ stává čímsi vysoce problematickým, neboť v tomto světě lze vždycky najít nějaké souvislosti, které i z „hromady“ dělají něco víc než „pouhou hromadu“: všechna skutečná (pravá) jsoucna na sebe nějak reagují; jsoucno zbavené reaktibility je jsoucnem jen virtuálním. To znamená, že třeba cihly nebo kameny nějak na sebe nahromaděné nejsou jen nahodile vedle sebe, ale „působí“ na sebe i na okolí třeba gravitačně (přesněji: svým nahromaděním deformují resp. zakřivují prostor ve své blízkosti). To má velký význam třeba i v kosmologii a kosmogenezi. Ve Vesmíru se vlastně setkáváme pouze s „hromadami“ – s mraky plynu a prachu, jež drží pohromadě gravitace, s hvězdnými a planetárními soustavami, s hvězdokupami, s galaxiemi a skupinami či kupami galaxií, atd. A protože je zřejmé, jakým pravidelnostem („zákonitostem“) ve svém chování jakoby podléhají, jak vznikají, vyvíjejí se a eventuálně končí či zanikají, mluvíme a počítáme s jejich „evolucí“, která přece jen něčím připomíná jakousi životu podobnou organizovanost. (A zároveň podobně platí také jakási individuální odlišnost a samobytnost každé z podobných „hromad“, která rovněž připomíná situaci ve světě pozemských živých bytostí, které také řadíme do různých skupin, druhů a rodů apod.) Jak se zdá, žádné naprosto na ničem dalším nezávislé „entity“ se v našem světě nevyskytují; pojetí „nezávislé existence“ je zřejmě něčím jen předsudečným a fiktivním, jak ostatně už kdysi řekl a napsal Whitehead.

(Písek, 141224-3.)